

**Яр Чаллы шәһәре муниципаль берәмлеге  
Башкарма комитеты  
карары**

**№12181  
15.12.2023**

Башкарма комитетның «2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрендә мәдәниятне үстерү муниципаль программасын раслау турында» 2022 елның 19 октябрәндәге 5650 номерлы Карарына үзгәрешләр кертү турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шәһәр Уставы, Шәһәр Советының 2007 елның 21 февралендәге 19/8 номерлы Карары белән расланган Муниципаль хокукый актлар системасы турында нигезләмәнең 5.24 пункты, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән баяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрәндәге 5326 номерлы Карары нигезендә

**К А Р А Р   Б И Р   Ә   М:**

1. Башкарма комитетның «2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрендә мәдәниятне үстерү муниципаль программасын раслау турында» 2022 елның 19 октябрәндәге 5650 номерлы Карарына (Башкарма комитетның 2023 елның 31 мартындагы 2596 номерлы, 2023 елның 23 июнендәге 5480 номерлы Карарлары редакциясендә) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 2 пунктны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«2. Башкарма комитетның финанс идарәсенә 2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрендә мәдәниятне үстерү муниципаль программасын тормышка ашыруга чараларны финанслауны шәһәр бюджетында «Балаларга өстәмә белем бирү» 0703, «Мәдәният» 0801 бүлгегә (бүлекчәсе) буенча каралган акчалар хисабына 1 367 468,8 мең сум: 2023 елда – 535 495,6 мең сум; 2024 елда – 413 891,1 мең сум; 2025 елда – 418 082,1 мең сум күләмендә тәэмин итәргә.»;

2) 2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрендә мәдәниятне үстерү муниципаль программасында:

- 1 бүлектә «Еллар буенча бүлеп, программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы» юлын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«Еллар буенча бүлеп, программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы»	Финанслау чыганаclarы	Программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чорында барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	535 495,6	413 891,1	418 082,1	1 367 468,8
	Федераль бюджет	-	-	-	-
	Республика бюджет	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
	Барлыгы	535 495,6	413 891,1	418 082,1	1 367 468,8»;

- 4 бүлекне кушымтада каралганча яңа редакциядә бәян итәргә.

2. Башкарма комитетның эш кәгазьләрен алып бару идарәсенә әлеге карарны рәсми бастырып чыгаруны һәм аны «Интернет» челтәрендә Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Яр Чаллы шәһәренең рәсми сайтында урнаштыруны тәмин итәргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Башкарма комитет Житәкчесе урынбасары Р.М. Хәлимовка, Башкарма комитет Житәкчесе урынбасары, финанс идарәсе башлыгы С.Р. Мулюковага йөкләргә.

Башкарма комитет  
Житәкчесе

Ф.Ш. Салахов

Башкарма комитетның  
2023 елның 15 декабрэндәге  
12181 номерлы карарына  
кушымта

4 бүлек. Тормышка ашыру срокларын һәм җаваплы башкаручыларны күрсәтеп,  
программа чараларының исемлеге һәм кыскача тасвирламасы

«2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актның исеме, номеры һәм датасы)	«Китапханә эше турында» 1994 елның 29 декабрэндәге 78-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтиҗәләлеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрэндәге 5326 номерлы Карары
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү
Ярдәмче программаның бурычлары	1. Гражданның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалану мөмкинлегенә карата үзләренең конституциячел хокукларын тормышка ашыруны тәмин итә торган китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханә фондларын саклау һәм үстерү. 2. Мәгълүмати-китапханә хезмәтләреннән файдалануда һәм шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерүдә тигез мөмкинлекләр тәмин итү.
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар

Еллар буенча бүлөп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганакалары	Финанслау чыганакалары	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	106 307,3	84 024,9	84 857,1	275 189,3
	Федераль бюджет				
	Республика бюджететы	-	-	-	-
	Башка чыганакалар	-	-	-	-
	Барлыгы	106 307,3	84 024,9	84 857,1	275 189,3
Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> <li>- шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханә фондларын тулыландыру (берәмлек);</li> <li>- шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханәләренә вакытлы матбугат белән тулыландыру;</li> <li>- шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру (берәмлек);</li> <li>- шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру (кеше).</li> </ul>				
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра				

#### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

Хәзерге вакытта «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУга капитал ремонт таләп ителә. 18 шәһәр китапханәсе таләпләргә туры килә торган бина белән тәмин итүгә мохтаж. Шәһәр китапханәләренә әдәбият керү күләме кими. Шәһәрнең 1 кешесенә китап белән уртача тәмин ителеш бары тик 1,4 (Россия Федерациясендә - 7,0; Татарстан Республикасында - 6,0); 1 укучыга - 12 китап (Россия Федерациясендә - 17,5; Татарстан Республикасында - 16) тәшкил итә.

«2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасы гражданнарга мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалану мөмкинлегенә карата үзләренең конституциячел хокукларын тормышка ашыруны тәмин итә торган китапханә хезмәте күрсәтү системасын үстерүгә, шулай ук китапханә фондларын саклау һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Өлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәният өлкәсендәге учреждение эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жинеп чыгарга, китапханә фондларын тулыландыру, шәһәр халкының уку ихтыяжларын канәгатьләндерү, шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру өчен китапханә фондларын тулыландыру буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Ярдәмче программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

«2023-2025 елларга китапханә эшен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижәләрен  
бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Гражданның мәгълүматтан һәм белемнәрдән ирекле файдалану мөмкинлегенә карата үзләренең конституциячел хокукларын тормышка ашыруны тәмин итә торган китапханә хезмәтә күрсәтү системасын үстерү, шулай ук китапханә фондын саклау һәм үстерү											
1	Китапханә фондларын туган якны өйрәнү әдәбияты, жирле документлар, Яр Чаллы шәһәрендә яшәүче халыкларның телләрендәге документлар белән комплекташтыру	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Китапханә фондларына бер елда яңа килгән экземплярлар саны, берәмлек	135	125	115	50,0	50,0	50,0	Шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханә фондларын тулыландыру
2	Үзәк, республика һәм жирле матбугат басмаларына язылуны тәмин итү	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Язылган басмаларның исемнәренең саны, берәмлек	170	170	170	1000,0	1000,0	1000,0	Шәһәр халкының уку ихтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен, китапханәләргә вакытлы басмалар белән тулыландыру
2 бурыч. Мәгълүмати-китапханә хезмәтләренең файдалану мөмкинлеген һәм шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерүдә бертигез мөмкинлекләргә тәмин итү											
3	Китапханә эшен үстерүгә һәм укуны популярлаштыруга юнәлдерелгән шәһәр массакуләм чаралар үткәрү	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	21	22	23	-	-	-	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру

4	Китапханә эше өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023-2025 еллар	Китапханә чараларына килү саны, кеше	76 000	76 500	77 000	95 257,3	82 974,9	83 807,1	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру
5.	«Мәдәният» илкүләм проектының «Культуралы мохит» федераль проекты	«Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023	Муниципаль китапханәне бердәм модельле стандарт буенча кабат жиһазландыру	1	-	-	10 000,0	-	-	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү, укуны популярлаштыру

## «2023-2025 елларга музей эшен үстерү» ярдәмче программасы

## Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга музей эшен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актың исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген баяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрендәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычы	1. Музейларны һәм музей эшен үстерү һәм аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурсы буларак социомәдәни функцияләрен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру. Тарихи-мәдәни мирасны саклау һәм куллану. 2. Мәдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлеген үткөрү.				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	28 789,1	26 117,6	26 386,4	81 293,1
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	28 789,1	26 117,6	26 386,4	81 293,1	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фондларны тулыландыру, шәһәр рәссамнарына ярдәм итү, музей эшен популярлаштыру (берәмлек);</li> <li>- гражданның мәдәни кыйммәтләргә тарту, халыкның музей хезмәтләренә ихтыяжын канәгатьләндерү (процент);</li> <li>- күргәзмәләр саны арту (берәмлек);</li> <li>- музейга килүчеләр саны арту (кеше)</li> </ul>
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023-2025 елларга музей эшен үстерү» ярдәмче программасы музей фондларын саклау, өйрәнү һәм комплекташтыру, шулай ук аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурсы буларак социомәдәни функцияләрен мәдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлеген алып бару юлы белән тормышка ашыру өчен шартлар тудыру максатларында музей эшен үстерүне максат итеп куя.

Мәдәният һәм сәнгать үсешен өчен тискәре ситуацияне бюджетның тотрыклы дефициты да, халыкның реаль керемнәре кимү тенденциясен дә китереп чыгара. Шәһәр музей фондының (Тарихи-туган якны өйрәнү музей һәм Картиналар галереясы) һәм музейларның торышы һәм үсешен, мәдәни мирасны саклау һәм трансляцияләү өчен традицион урын буларак, таләпләргә туры килми. Музейларның начар техник жиһазланышы музей фондын компютерлаштыруны нәтижелә үткәргә мөмкинлек бирми. Ял итү мәдәният учреждениеләренә популярлыгы һәм әһәмияте кими.

Әлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру учреждениеләр эшчәнлегендә булган авырлыкларны жиңәргә, музей фондларын сакларга, өйрәнергә һәм комплекташтырырга, шулай ук аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурсы буларак социомәдәни функцияләрен мәдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлеген алып бару юлы белән тормышка ашырырга мөмкинлек бирәчәк.



## «2023-2025 елларга музей эшен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренен мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Музейларны һәм музей эшен үстерү һәм аларның жәмгыять үсешенә мөһим ресурсы буларак социомәдәни функцияләрен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру, тарихи-мәдәни мирасны саклау һәм куллану											
1	Музей коллекцияләрен тулыландыру, музей эшен модернизацияләү һәм популярлаштыру	«Яр Чаллы картиналар галереясы» МБУ, «Тарихи-туган якны өйрәнү музей» МАМУ	2023-2025 еллар	Предметлар, чаралар исемнәрен саны (ким түгел), берәмлек	1	1	1	50,0	50,0	50,0	Фондларны тулыландыру, шәһәр рәссамнарына ярдәм күрсәтү, музей эшен популярлаштыру
2 бурыч. Мәдәни-агарту һәм белем бирү эшчәнлеген үткәрү											
2	Мәдәни-белем бирү, фәнни-агарту максатларында музей фондыннан файдалануны активлаштыру	«Яр Чаллы картиналар галереясы» МБУ, «Тарихи-туган якны өйрәнү музей» МАМУ	2023-2025 еллар	Төп фондның экспозициягә куела торган музей предметлары өлеше (барлык формаларда), %	29	30	32	-	-	-	Гражданнарны мәдәни кыйммәتلәргә жәлеп итү, халыкның музей хезмәтләренә булган ихтыяжын канәгатьләндерү
3	Күргәзмә эшчәнлеген активлаштыру			Күргәзмәләр саны, берәмлек	46	48	50	-	-	-	

4	Музей эше өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)			Музейларга килү саны, кеше	117 000	118 000	119 000	28 739,1	26 067,6	26 336,4	
---	--	--	--	-------------------------------	---------	---------	---------	----------	----------	----------	--

«2023 - 2025 елларга муниципаль театр-тамаша  
учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукый актының исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлдәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрендәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яна ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычы	Профессиональ сәнгатьне саклау һәм үстерү, ижат коллективларының һөнәри үсеше өчен шартлар тудыру				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары				
	Финанслау чыганаclarы	2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	121 780,7	103 782,4	104 834,0	330 397,1
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	121 780,7	103 782,4	104 834,0	330 397,1	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	- коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, халыкның барлык яшь категорияләренең мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү, музыкаль, хореография сэнгатен популярлаштыру (сәг / елга); - коллективның ижади эшчәнлеген үстерү, халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү (берәмлекләр); - шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү (кеше)
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлеге

«2023 - 2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы профессиональ сэнгатъне саклау һәм үстерүгә, ижат коллективларының һөнәри үсеше өчен шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Шәһәрнең профессиональ ижат коллективлары бүгенге көндә шулай ук шәһәр ижат коллективлары өчен уртак булган кыенлыklar кичерә: бу материал-техник базаның начар булуы, гастроль эшчәнлеген тиешенчә финансланмау, грант ярдәме булмау.

Икенче яктан караганда, аларга бөтен мәдәният өчен дә хас булган барлык проблемалар да кагыла:

1) профессиональ сэнгатъне пропагандалау һәм тамашачылар мәдәниятен тәрбияләү буенча реклама чаралары системасының булмавы;

2) кадрлар проблемасы;

3) профессиональ коллективларның гастрольләрен оештыру системасы булмау.

Әлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру учреждениеләр эшчәнлегендәге кыенлыklarны жиңәргә, коллективларның ижади эшчәнлеген үстерергә, халыкның барлык яшь категорияләренең рухи һәм мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерергә, музыкаль, хореография сэнгатен популярлаштырырга мөмкинлек бирәчәк.

«2023-2025 елларга муниципаль театр-тамаша учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү  
индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					5	6	7	9	10	11	
	1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренен мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Профессиональ сәнгатьне саклау һәм үстерү, иҗат коллективларның һөнәри үсеш өчен шартлар тудыру											
1	Концертлар һәм концерт программалары күрсәтү	«Болгар» бую театры» МАМУ	2023 – 2025 еллар	Чыгышлар саны, сәг./ел	86	86	86	-	-	-	Коллективларның иҗади эшчәнлеген үстерү, халыкның барлык яшь категорияләренен мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү, музыка, хореография сәнгәтен популярлаштыру
2		«Визит» джаз оркестры МАМУ			86	86	86	-	-	-	
3		«Игорь Лерманның камера оркестры» МАМУ			88	88	88	-	-	-	
4	Спектакльләр күрсәтү	«Мастеровые» РДТ» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Спектакльләр саны, берәмлек	227	227	227	-	-	-	Коллективның иҗади эшчәнлеген үстерү, халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү

5	Башкару сэнгате, театр эше өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)	«Болгар» бию театры» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Концерт, спектакльләргә килгән тамашачылар саны, кеше	18 000	18 000	18 000	121 780,7	103 782,4	104 834,0	Шәһәр халкының мәдәни һәм рухи ихтыяжларын канәгатьләндерү
		«Визит» джаз оркестры МАМУ			25 612	25 612	25 612				
		«Игорь Лерманның камера оркестры» МАМУ			25 612	25 612	25 612				
		«Мастеровые» РДТ» МАМУ			60 474	60 474	60 474				

«2023 - 2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү»  
ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актың исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрәндәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренә мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Милли, Россия, дөньякүләм музыка, цирк традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча сәнгатьне үстерү				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	100 963,5	53 203,5	53 739,6	207 906,6
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	100 963,5	53 203,5	53 739,6	207 906,6	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижэләре һәм нәтижэлелек күрсәткечләре	Коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, барлык яшьтәге халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү (берәмлек; кеше).
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлеге

«2023 - 2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы милли, Россия, дөньякүләм музыка, цирк традицияләрен саклау һәм үстерүгә, заманча сәнгатьне үстерүгә юнәлдерелгән.

Соңгы елларда жәмгыятьтә барган сәяси, икътисадый һәм тормышның социаль өлкәләрен камилләштерү процесслары мәдәни потенциал белән мәдәният өлкәсен материал-техник һәм оештыру-хокукый яктан тәмин итү торышы арасында тирән аерманы күрсәтте. Мәдәният һәм сәнгать үсеше өчен тискәре ситуацияне бюджетның тотрыклы дефициты да, халыкның реаль керемнәре кимү тенденциясен дә китереп чыгара

Кадрлар проблемасы төп проблемаларның берсе булып кала, чөнки мәдәният тармагының икътисадый потенциалын беренче чиратта хезмәт ресурслары билгели. Мәдәният итү учреждениеләре кадрлар базасын ныгытуга мохтаж. Хезмәт хакы түбән булу сәбәпле, яшь белгечләр алда санап үтелгән учреждениеләргә бик теләп бармыйлар. Кадрлар потенциалын саклау һәм тулыландыру елдан-ел катлаулана бара.

Өлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәният өлкәсендәге учреждениеләр эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жинеп чыгарга, концерт һәм башка программаларны, сәхнә чыгышларын, цирк тамашаларын, номерларын булдыру һәм күрсәтү, концерт, цирк һәм башка программаларны, сәхнә чыгышларын оештыру һәм күрсәтү буенча хезмәтләр күрсәтү мөмкинлеген бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.



«2023-2025 елларга муниципаль концерт учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары,  
нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					1	2	3	4	5	6	
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
Бурыч. Милли, Россия, дөньякүләм музыка, цирк традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча сәнгатьне үстерү											
1	Концертлар һәм башка программалар, сәхнә чыгышлары күрсәтү	«Орган залы» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Концерт һәм башка программалар саны, берәмлек	100	100	100	-	-	-	Коллективларның ижади эшчәнлеген үстерү, барлык яшьтәге халыкның мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү
2		«Сара Садыкова исемендәге концертлар залы» МАМУ		Концерт һәм башка программалар саны, берәмлек	150	150	150	-	-	-	
3	Цирк тамашалары һәм номерлары ясау һәм күрсәтү	«Яр Чаллы филармониясе» МБМУ	2023 - 2025 еллар	Тамашалар, номерлар саны, берәмлек	12	14	14	-	-	-	

4.	Концерт, цирк һәм башка программалар, сәхнә чыгышлары эзерләү, оештыру һәм күрсәтү буенча хезмәт күрсәтү	«Орган залы» МАМУ	2023 - 2025 годы	Концерт һәм башка программаларга килгән тамашачылар саны, кеше	43 000	43 000	43 000	100 963,5	53 203,5	53 739,6	
		«Сара Садыйкова исемендәге концертлар залы» МАМУ			106 000	106 000	106 000				
		«Яр Чаллы филармониясе» МБМУ			11 000	11 000	11 000				

## «2023 - 2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы

## Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актының исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижеләлеген бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрәндәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яна ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Муниципаль мәдәни-ял учреждениеләренең нәтижелә эшчәнлегә һәм сыйфатлы үсешә өчен шартлар тудыру, социаль-мәдәни ижат процессына жәлеп итү өчен халыкның инициативаларына һәм активлыгына ярдәм күрсәтү, яшьләргә һәм яшүсмерләргә мәдәният хезмәтә күрсәтүнең яңа формаларын һәм методларын кергү				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганақлары	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары				
	Финанслау чыганақлары	2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлығы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	174 075,0	143 382,8	144 885,0	462 342,8
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганақлар	-	-	-	-
Барлығы	174 075,0	143 382,8	144 885,0	462 342,8	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	- шәһәр халкына социаль-мәдәни, агарту, күнел ачу характерындагы төрле хезмәтләр күрсәтү, сәнгать ижаты белән шөгьльләнү өчен шартлар тудыру. Мәдәни-ял хезмәтләренең адреслы характеры (берәмлекләр, кеше); - ихтыярий ярдәм (волонтерлык) хәрәкәтләрендә катнашу өчен шартлар тудыру (кеше)
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлеге

«2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасы муниципаль мәдәни-ял учреждениеләрен нәтижәле эшләү һәм сыйфатлы үстерү өчен шартлар тудыруга, социаль-мәдәни ижат процессына тарту өчен халыкның инициативасына һәм активлыгына ярдәм итүгә, сәнгать һәм эстетик тәрбия бирүгә, балалар һәм яшьләр белән эшләүнең инновацион формаларын ачыклауга юнәлдерелгән.

Ял итү учреждениеләренең популярлыгы һәм әһәмияте кими. Учреждениеләрне алга таба эксплуатацияләүдә җитди хәл килеп туды. Аларның күбесенә капитал ремонт кирәк: «КАМАЗ» мәдәният сарае» МАМУ, «Сара Садыкова исемендәге концертлар залы» МАМУ. Шул ук вакытта шәһәрнең яңа микрорайоннарында мәдәният учреждениеләре төзү мәсьәләсе кискен тора.

Мәдәни-ял учреждениеләре кадрлар базасын ныгытуга мохтаж. Хезмәт хакы түбән булу сәбәпле, яшь белгечләр алда санап үтелгән учреждениеләргә бик теләп бармыйлар. Кадрлар потенциалын саклау һәм тулыландыру елдан-ел катлаулана бара.

Әлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәният өлкәсе учреждениеләре эшчәнлегендә булган кыенлыklarны җиңеп чыгарга, мәдәни мирасны саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирчәк. Ярдәмче программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

Ярдәмче программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижеләрен характерлаучы индикаторлар һәм санлы күрсәткечләр системасы кулланыла.

«2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү» ярдәмче программасының максаты, бурычлары,  
нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларның үтәү сроклары	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					1	2	3	4	5	6	
								Муниципаль бюджет			
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
Бурыч. Муниципаль мәдәни-ял учреждениеләренең нәтижәле эшчәнлегә һәм сыйфатлы үсешкә өчен шартлар тудыру, социаль-мәдәни иҗат процессына жәлеп итү өчен халыкның инициативаларына һәм активлыгына ярдәм күрсәтү, яшләргә һәм яшүсмерләргә мәдәният хезмәткә күрсәтүнең яңа формаларын һәм методларын кертү											
1	Клуб формированиеләре эшен тәэмин итү	«Энергетик» МС» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Клуб формированиеләре саны, берәмлек	17	17	17	-	-	-	Шәһәр халкына социаль-мәдәни, агарту, күңел ачу характерындагы төрле хезмәтләр күрсәтү, сәнгать иҗаты белән шөгьльләнү өчен шартлар тудыру. Мәдәни-ял итү хезмәтләренең адреслы характеры
2		«Чишмә» ХДЙ» МАМУ			35	35	35	-	-	-	
3		«Эврика» ШМУ» МАМУ			24	24	24	-	-	-	
4		«Кызыл тау» мәдәният үзәге» МБМУ			17	17	17	-	-	-	
5		«КАМАЗ» МС» МАМУ			16	16	16	-	-	-	
6	Халыкны мәдәни-ял учреждениеләре хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ялны оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару)	«Энергетик» МС» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Килүчеләр, чаралар саны, берәмлек	307 000	307 050	307 050	174 075,0	143 382,8	144 885,0	
		«Чишмә» ХДЙ» МАМУ			111 600	111 600	111 600				
		«Эврика» ШМУ»			60 000	60 000	60 000				

		МАМУ									
		«Кызыл тау» мәденият үзәге» МБМУ			55 000	55 000	55 000				
		«КАМАЗ» МС» МАМУ			307 000	307 050	307 050				
7	Волонтерлар базасын булдыру, аларны мәдени-массакуләм чаралар әзерләүгә, акцияләр үткәрүгә жәлеп итү	«КАМАЗ» МС» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Ихтыярыя ярдәм (волонтерлык) хәрәкәтләрендә катнашучылар саны, кеше	60	62	65	-	-	-	Ихтыярыя ярдәм (волонтерлык) хәрәкәтләрендә катнашу өчен шартлар тудыру

«Тармакның кадрлар потенциалын үстерү, тармакта эш һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру» ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга мәдәни-ял учреждениеләрен үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актың исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрендәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	1. Тармакны квалификацияле персонал белән тәэмин итү. 2. Тармакта эшләү һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыручы шартлар тудыру, яшь талантларга ярдәм итү				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	1 311,2	1 311,2	1 311,2	3 933,6
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	1 311,2	1 311,2	1 311,2	3 933,6	

<p>Ярдэмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре</p>	<p>- мәдәният хезмәткәрләренең һөнәри дәрәжәсен күтәрү, фән һәм мәдәният арасында мәгълүмати канал булдыру (берәмлек);          - сәнгать белеме бирү системасының кадрлар потенциалын үстерү (берәмлек);          - тармакның иң яхшы хезмәткәрләренә ярдәм күрсәтү (кеше);          - әдәбият һәм сәнгать эшлеклеләренә ярдәм күрсәтү (кеше);          - сәләтле балаларга ярдәм итү, аларны алга таба стимуллаштыру (кеше).</p>
<p>Программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы</p>	<p>Ярдэмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра</p>

#### Ярдэмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«Тармакның кадрлар потенциалын үстерү, тармакта эш һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру» ярдэмче программасы тармакны квалификацияле персонал белән тәэмин итүгә, тармакта эшләү һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыручы шартлар тудыруга, яшь талантларга ярдәм итүгә юнәлдерелгән.

Кадрлар проблемасы төп проблемаларның берсе булып кала, чөнки мәдәният тармагының икътисадый потенциалы беренче чиратта хезмәт ресурсларын билгели. Бүгенге көндә мәдәният тармагының өстәмә белем бирү оешмалары профессиональ кадрлар белән яхшы тәэмин ителгән. Мәдәни-ял итү учреждениеләре (клублар, музейлар, китапханәләр, театрлар, хореография коллективлары) кадрлар базасын ныгытуга мохтаж. Хезмәт хақы түбән булу сәбәпле, яшь белгечләр алда санап үтелгән учреждениеләргә бик теләп бармыйлар. Кадрлар потенциалын саклау һәм тулыландыру елдан-ел катлаулана бара.

Әлеге ярдэмче программаны тормышка ашыру мәдәният өлкәсе учреждениеләре эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жиңеп чыгарга, мәдәни мирасны саклау һәм шөһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.



«Тармакның кадрлар потенциалын үстерү, тармакта эш һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру»  
ярдәмче программасының максаты, бурычлары, нәтижэләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижэләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
					1	2	3	4	5	6	
					Муниципаль бюджет						
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
1 бурыч. Тармакны квалификацияле персонал кадрлары белән тәэмин итү											
1	Фәнни-гамәли конференцияләр, семинарлар һәм укытуның башка формаларын оештыру	Мәдәният идарәсе	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	2	2	2	30,0	30,0	30,0	Мәдәният хезмәткәрләренән һөнәри дәрәжәсен күтәрү, фән һәм мәдәният арасында мәгълүмати канал булдыру
2	Һөнәри осталык буенча шәһәр конкурслары үткәрү	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре һәм өстәмә белем бирү оешмалары	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	1	1	1	150,0	150,0	150,0	Сәнгать белеме бирү системасының кадрлар потенциалын үстерү
2 бурыч. Тармакта эшләр һәм ижади эшчәнлек өчен стимуллаштыру шартлары тудыру, яшь талантларга ярдәм күрсәтү											
3	Мәдәният учреждениеләренән иң яхшы белгечләре өчен стимуллаштыру шартлары тудыру (Хаким премиясе)	Мәдәният идарәсе	2023 - 2025 еллар	Премия алучылар саны, берәмлек	20	20	20	781,2	781,2	781,2	Тармакның иң яхшы хезмәткәрләренә ярдәм күрсәтү

4	Әдәбият һәм сәнгать өлкәсендә эшчәнлекне гамәлгә ашыручы затлар өчен стимуллаштыру шартлары тудыру (әдәбият һәм сәнгать өлкәсендә конкурс	Мәдәният идарәсе	2023 - 2025 еллар	Номинацияләрдә жинүчеләр саны, берәмлек	4	4	4	230,0	230,0	230,0	Әдәбият һәм сәнгать эшлеклеләренә ярдәм күрсәтү
5	Сәләтле балаларга шәһәр Хакиме стипендияләрен гамәлгә кую	Балалар сәнгать мәктәпләре (1 нче БММ, 2 нче БММ, 3 нче БММ, 4 нче БММ, 5 нче БММ, С.Сәйдәшев исемендәге 6 нчы БММ, БХМ, 1 нче БСМ, БСМ, БТСМ)	2023 - 2025 еллар	Стипендия алучылар саны, кеше	10	10	10	120,0	120,0	120,0	Сәләтле балаларга ярдәм күрсәтү, алга таба аларны стимуллаштыру
6	Сәләтле балаларны Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе Мәдәният министрлыклары грантларына һәм стипендияләренә тәкъдим итү, кеше			ТР һәм РФ Мәдәният министрлыклары грантларына һәм стипендияләренә тәкъдим ителгән балалар саны, кеше	2	2	2	-	-	-	

«2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыклар мәдәниятен саклау һәм үстерү»  
ярдәмче программасы

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыклар мәдәниятен саклау һәм үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актың исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мәдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрәндәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мәдәният идарәсе (алга таба – мәдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яна ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәрәнендә мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Шәһәр территориясендә яшәүче халыкларның милли мәдәниятләрен саклау һәм үстерү, аларның рухи бергәлеген ныгыту, мәдәни, регионара, халыкара элементләрен үстерү				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	2 268,8	2 068,8	2 068,8	6 406,4
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-
Барлыгы	2 268,8	2 068,8	2 068,8	6 406,4	

<p>Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре</p>	<p>- шәһәр халкын фольклор ижатында катнашуға, үзешчән коллективларның, аерым башкаручыларның, рәссамнарның ижатын стимуллаштыру, аларның ижатын популярлаштыру (берәмлек);          - коллективлар үсеше өчен шартлар тудыру;          -шәһәрнең тарихи-мәдәни мирасын саклау, Чаллы язучыларының ижатын популярлаштыру;          - сәнгать эсәрләрен популярлаштыру (берәмлек).</p>
<p>Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы</p>	<p>Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра</p>

#### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә яшәүче халыклар мәдәниятен саклау һәм үстерү» ярдәмче программасы шәһәр территориясендә яшәүче халыкларның милли мәдәниятләрен саклау һәм үстерүгә, аларның рухи бергәлеген ныгытуга, мәдәни, регионара, халыкара элементларне үстерүгә юнәлдерелгән.

Әлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәни мирасын саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күздә тотта.

Мәдәниятнең төп үзенчәлегә шунда: мәдәни эшчәнлек нәтижеләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагылыш таба һәм интеллектуаль потенциалны арттыруда, шәхесләрнең кыйммәтле ориентирларын һәм үз-үзен тотышы нормаларын үзгәртүдә чагыла, бу ахыр чиктә жәмгыять эшчәнлегә нигезләренә үзгәрүенә китерә.

«2023 - 2025 елларга Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыкларның мәдәниятен саклау һәм үстерү» ярдәмче программасының  
максаты, бурычлары, нәтижәләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№ т/б	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Башкару сроклары	Ахыргы нәтижәләренә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңа ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренә мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
Бурыч. Яр Чаллы шәһәрәндә яшәүче халыкларның милли мәдәниятен саклау һәм үстерү, аларның рухи бергәлеген ныгыту, халыкара мәдәни элементларне үстерү											
1	Шәһәр конкурслары, фестивальләр, күргәзмәләр, календарь бәйрәмнәр оештыру һәм үткәру; республика һәм бөтенроссия конкурсларында, фестивальләрендә һәм күргәзмәләрендә катнашу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре, Башкарма комитетның районнар хакимиятләре	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән бәйрәмнәр саны, милли мәдәният көннәре (ким түгел), берәмлек	8	8	8	1 348,8	1 148,8	1 148,8	Шәһәр халкын фольклор ижатында катнашуга стимуллаштыру. Үзешчән коллективларның, аерым башкаручыларның, рәссамнарның ижатын стимуллаштыру, аларның ижатын популярлаштыру
2	Коллективларга сәхнә костюмнары сатып алу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре	2023 - 2025 еллар	Коллективлар саны (ким түгел), берәмлек	1	1	1	400,0	400,0	400,0	Коллективларны үстерү өчен шартлар тудыру

3	Музыка уен кораллары һәм сәхнә жиһазлары сатып алу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре	2023 - 2025 еллар	Исемнәр саны (ким түгел), берәмлек	1	1	1	410,0	410,0	410,0	Коллективларны үстерү өчен шартлар тудыру
4	Китаптар, басма продукция бастыру һәм сатып алу	Мәдәният идарәсе, муниципаль мәдәният учреждениеләре	2023 - 2025 еллар	Басма исемнәренә саны (ким түгел), берәмлек.	1	1	1	60,0	60,0	60,0	Шәһәрнең тарихи-мәдәни мирасын саклау, Чаллы язучылары ижатын популярлаштыру
5	Татар һәм рус прозасын һәм поэзиясен популярлаштыруга юнәлдерелгән чаралар үткөрү	Мәдәният идарәсе, «Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы» МБУ	2023 - 2025 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	6	6	6	50,0	50,0	50,0	Әдәби эсәрләргә популярлаштыру

«2023 - 2025 елларга мэдәни мирас объектларын саклау һәм популярлаштыру» ярдәмче программасы»

Ярдәмче программаның паспорты

Ярдәмче программаның исеме	2023-2025 елларга Яр Чаллы шәһәрндә яшәүче халыклар мэдәниятен саклау һәм үстерү (алга таба – ярдәмче программа)				
Ярдәмче программаны эшләү өчен нигез (хокукий актның исеме, номеры һәм датасы)	«Россия Федерациясе халыкларының мэдәни мирас объектлары (тарихи һәм мэдәни һәйкәлләр) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасының «Мэдәният турында» 1998 елның 3 июлендәге 1705 номерлы Законы, Башкарма комитетның «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләгән бәяләү тәртибен раслау турында» 2017 елның 11 сентябрдәге 5326 номерлы Карары				
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Башкарма комитетның мэдәният идарәсе (алга таба – мэдәният идарәсе)				
Ярдәмче программаны үтәүчеләр	Мэдәният идарәсе, муниципаль мэдәният учреждениеләре				
Ярдәмче программаның максаты	Шәһәр территориясендә яшәүче халыкларның милли мэдәниятләрен саклау һәм үстерү, аларның рухи бергәлеген ныгыту, мэдәни, регионара, халыкара элементләргә үстерү				
Ярдәмче программаның бурычлары	Мэдәни мирас объектларын популярлаштыру				
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2023 - 2025 еллар				
Еллар буенча бүлеп, ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганакалары	Финанслау чыганакалары	Ярдәмче программаны тормышка ашыру еллары			
		2023 ел (мең сум)	2024 ел (мең сум)	2025 ел (мең сум)	Тормышка ашыру чоры өчен барлыгы (мең сум)
	Муниципаль бюджет	0,0	0,0	0,0	0,0
	Федераль бюджет				
	Республика бюджеты	-	-	-	-
	Башка чыганакалар	-	-	-	-
Барлыгы	0,0	0,0	0,0	0,0	

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	- гражданнарны мәдәни кыйммәтләргә тарту (берәмлекләр)
Ярдәмче программаны тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Ярдәмче программаның үтәлешен контрольдә тотуны мәдәният идарәсе гамәлгә ашыра

#### Ярдәмче программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманың эчтәлегә

«2023 - 2025 елларга мәдәни мирас объектларын саклау һәм популярлаштыру» ярдәмче программасы Яр Чаллы шәһәре территориясендә урнашкан тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне саклауга, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләренә туры китереп мәдәни мирас объектларын дүлэт тарафыннан саклауны тәмин итүгә, мәдәни мирас объектларын популярлаштыруга юнәлдерелгән.

Мәдәният һәм сәнгать үсеше өчен тискәре ситуацияне бюджетның тотрыклы дефициты да, халыкның реаль керемнәре кимү тенденциясе дә китереп чыгара. Бу шәһәр территориясендәгә кайбер архитектура, тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренәң начарлануына китерде. Тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне фәнни тикшеренү һәм туризм объектлары буларак куллану өчен кирәкле инфраструктура юк.

Өлеге ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәният өлкәсе учреждениеләре эшчәнлегендә булган кыенлыкларны жиңеп чыгарга, мәдәни мирасны саклау һәм шәһәрнең мәдәни потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып барырга мөмкинлек бирәчәк.



«2023 – 2025 елларга мәдәни мирас объектларын саклау һәм популярлаштыру» ярдәмче программасының  
максаты, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, чаралары һәм финанслау

№	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү сроклары	Ахыргы нәтижеләрен бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның зурлыгы			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)			Көтелгән нәтижә
					2023	2024	2025	2023	2024	2025	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Максат: Яр Чаллы шәһәре халкының мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яна ихтыяжларын формалаштыру, Яр Чаллы шәһәренең мәдәни потенциалын саклау һәм үстерү											
Бурыч: Мәдәни мирас объектларын популярлаштыру											
1	Шәһәр территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларын популярлаштыруга юнәлдерелгән һәм үткәрелгән чаралар, күргәзмәләр, фестивальләр, конкурслар саны	«Яр Чаллы картиналар галереясы» МБУ, «Тарихи-туган якны өйрәнү музей» МАМУ	2023 - 2025 еллар	Чаралар, күргәзмәләр саны, берәмлек	23	24	25	-	-	-	Гражданның мәдәни кыйммәтләргә жәлеп итү

Башкарма комитет Аппараты  
Житәкчесе урынбасары,  
эш кәгазьләрен алып бару идарәсе башлыгы

Н.И. Галиева